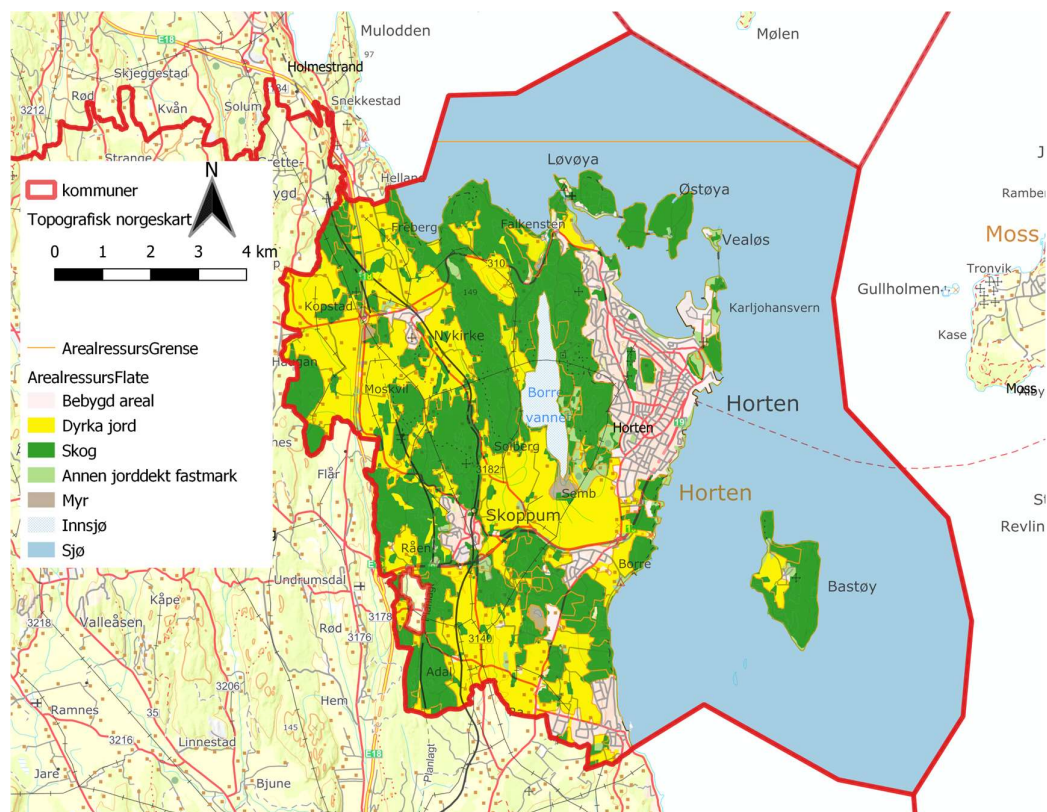

FAKTA OM LANDBRUKET I HORTEN

Figur 1. Arealressurskart Horten 2021. Kilde: NIBIO KILDEN, AR50

Hovedtall 2024

Tabell 1. Hovedtall for fakta om landbruket i Horten 2023-2024, (oppdatert 27.08.2024)

Antall landbrukseiendommer over 5 dekar pr. 2023 <i>Kilde: SSB, tab.0652.</i>	184
Antall søknader om produksjonstilskudd i 2023 <i>(Kilde: Statens landbruksforvaltning, statistikkdata PT-910, 2023)</i>	49 Av dette; 46 jordbruksforetak og 3 birøkterforetak.
Jordbruksareal (fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite)	20 501
Skogareal	29 903 dekar
Førstehåndsverdi av husdyr og planteproduksjon (2023)	56 millioner kroner

Arealbarometer Horten

(Kilde: [NIBIO arealbarometer fra AR5](#))

- Horten kommunes totale areal er på 70 979 dekar. Av dette er 68 981 dekar landareal og 1 998 dekar er ferskvann.
- Areal dyrka mark er 20 501 dekar (28,9 % av landarealet).
- Skogarealet er på 29 903 dekar (42,1 % av landarealet).
- Resterende areal i Horten er veger og bebygd areal (18,6 %), samt snaumark og myr (7,5 %).
- 6033 dekar er kartlagt som dyrkbar jord, det vil si arealer som kan dyrkes opp til å bli fulldyrka jord, og holde kravene til klima og jordkvalitet for plantedyrking.

Arealtype	Dekar	%
Jordbruksareal ▲		
Fulldyrka	19 815	27,9
Overflatedyrka	78	0,1
Innmarksbeite	608	0,9
Skog ▲		
Produktiv skog	28 537	40,2
Uproduktiv skog	1 366	1,9
Bebyggelse/samferdsel	13 203	18,6
Annet markslag ▼	7 372	10,3
Ikke kartlagt	0,0	0,0
Sum	70 979	100

Kilde: Arealressurskart AR5, årsversjon 2023, NIBIO

Figur 2. Landareal i Horten kommune fordelt på arealklasser. (Kilde: [NIBIO arealbarometer fra AR5](#), 27.11.2024).

JORDBRUK

Statistikk som gjelder plante- og husdyrproduksjon, er hentet fra «[søknad om produksjonstilskudd og avløsertilskudd](#)» (2023) og [NIBIO arealbarometer](#).

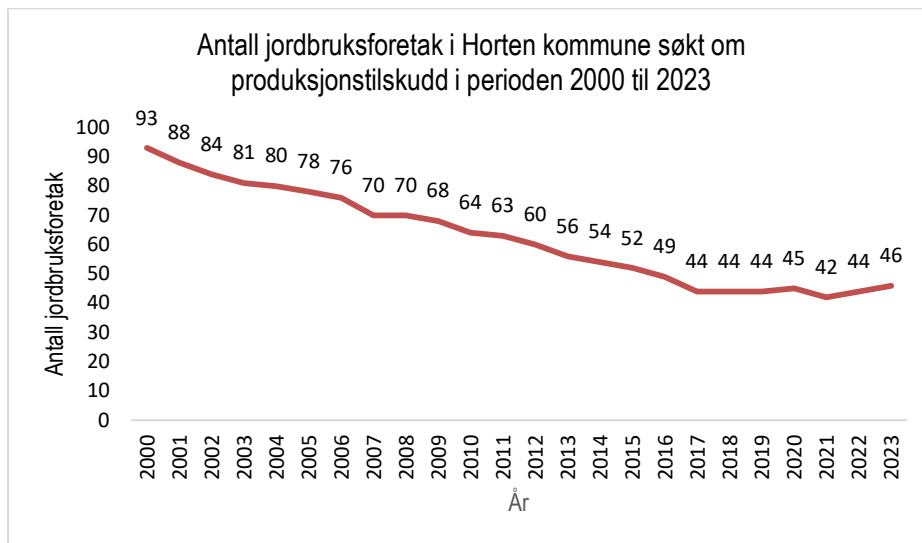
Jordbruksareal

- Den dyrka jorda har svært god, og god kvalitet, og er derfor svært godt egnet til matproduksjon.
- 75 % av den dyrka jorda er definert som tørkesterk eller sjelden tørkeutsatt, og har gode egenskaper til å lagre plantetilgjengelig vann. De resterende 25 % av dyrka jord kan ha behov for vanning til spesielle vekster eller i enkelte sesonger.
- Ca. 30 % av den dyrka jorda i Horten er selvdrenert, det vil si at det ikke er behov for grøfting. På de resterende 70 % er det behov for å ha drenering som fungerer.
- Av Horten kommunes totale jordbruksareal på 20 501 dekar ble det søkt om produksjonstilskudd for drift av 19 144 dekar i 2023. Det vil si at jordbruksarealet ble aktivt drevet etter vilkår satt i [Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket](#).

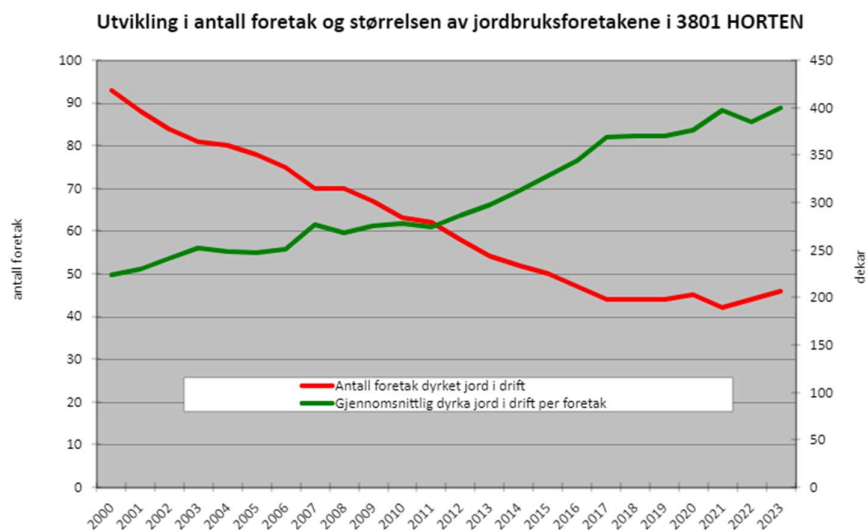
Tabell 2. Jordbruksareal i søknad om produksjonstilskudd (PT) og ikke søkt produksjonstilskudd (2023).

	Dekar
Jordbruksareal søkt PT	19 144
Jordbruksareal ikke søkt PT	1 357
Totalt jordbruksareal	20 501

Det har vært en nedgang i antall jordbruksforetak som søker om produksjonstilskudd, fra 93 foretak i år 2000 til 46 foretak i 2023. Kurven flatet noe ut fra 2017, og ser nå ut til å ha stabilisert seg. Samtidig har den gjennomsnittlige størrelsen på foretakenes jordbruksareal gått opp fra 223 dekar i 2000 til 400 dekar i 2023.

Figur 3. Antall jordbruksforetak i Horten søkt om produksjonstilskudd perioden 2000-2023. (Kilde: Landbruksdirektoratet, søknad om produksjonstilskudd, [Presentasjon data og produksjonstilskudd](#))

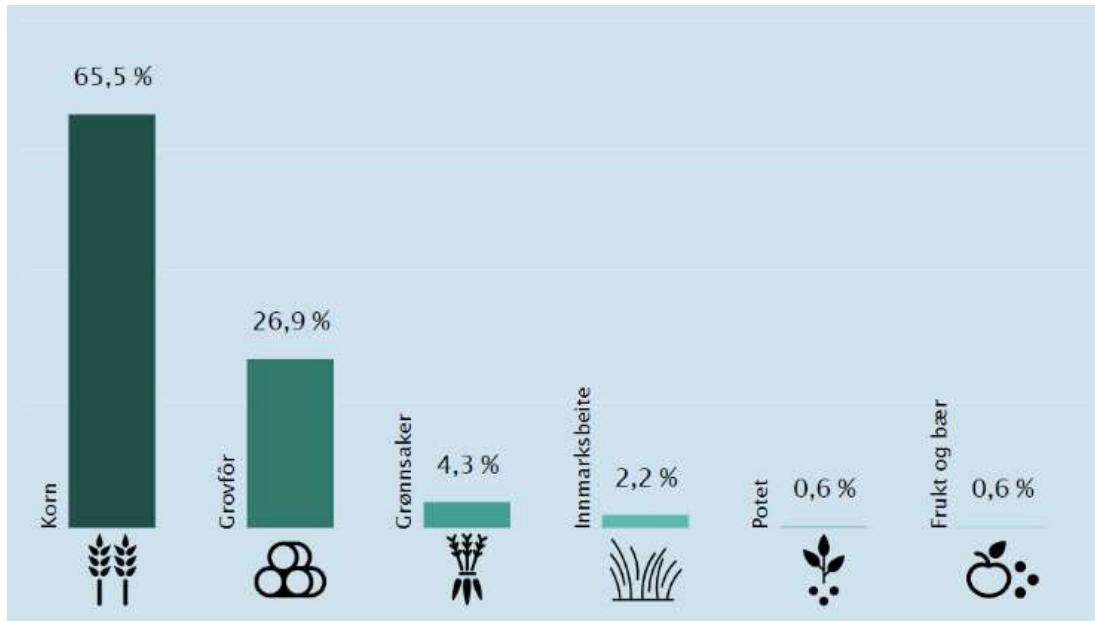

Figur 3. Utvikling i antall foretak og størrelsen i jordbruksareal hos jordbruksforetakene i Horten kommune, perioden 2000-2023. Kilde: Landbruksdirektoratet, søknad om produksjonstilskudd, [Presentasjon data og produksjonstilskudd](#)

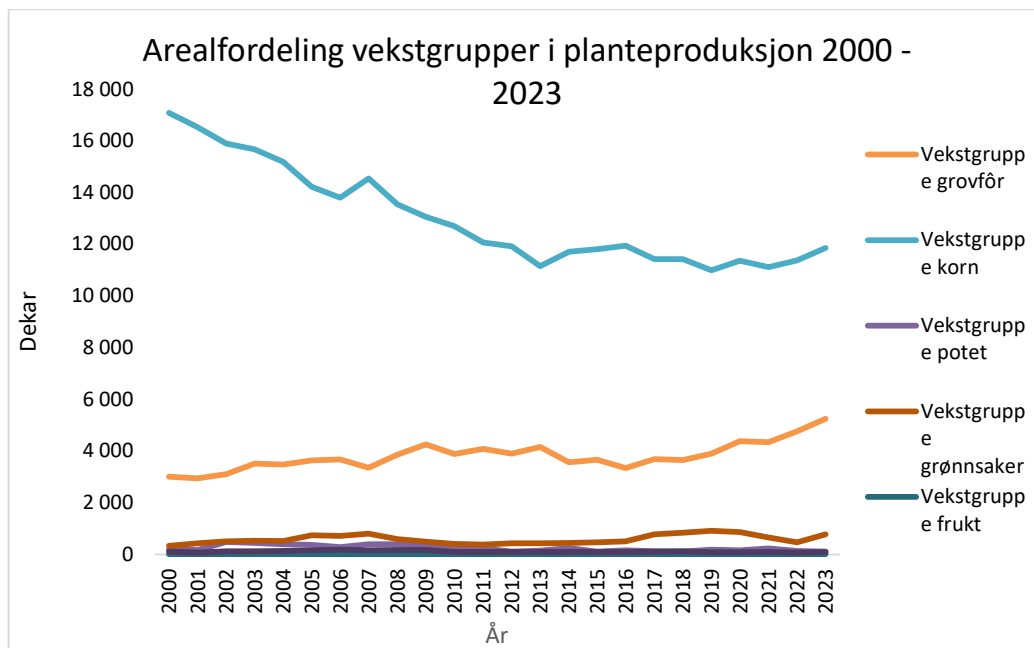
Planteproduksjon

Arealfordeling – bruk av jordbruksareal

På jordbruksarealene i kommunen dyrkes det ulike jordbruksvekster. Fordelingen mellom de ulike vekstgruppene kan variere fra år til år, og den største vekstgruppen har vært korn i flere år.

Figur 4. Bruk av jordbruksareal i Horten kommune i 2023. Kilde: [NIBIO arealbarometer](#), 29.10.2024.

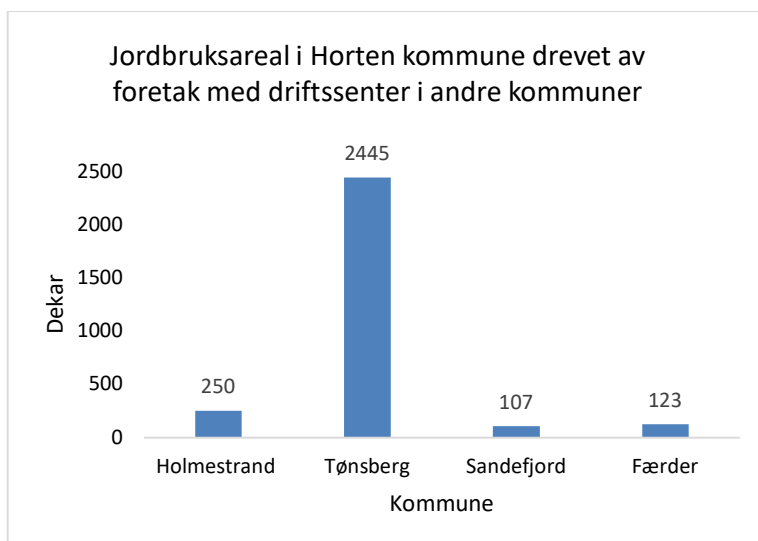
Figur 5. Utvikling arealfordeling av vekstgrupper i årene 2000 til 2023.

Drift av jordbruksareal – på tvers av kommunegrenser

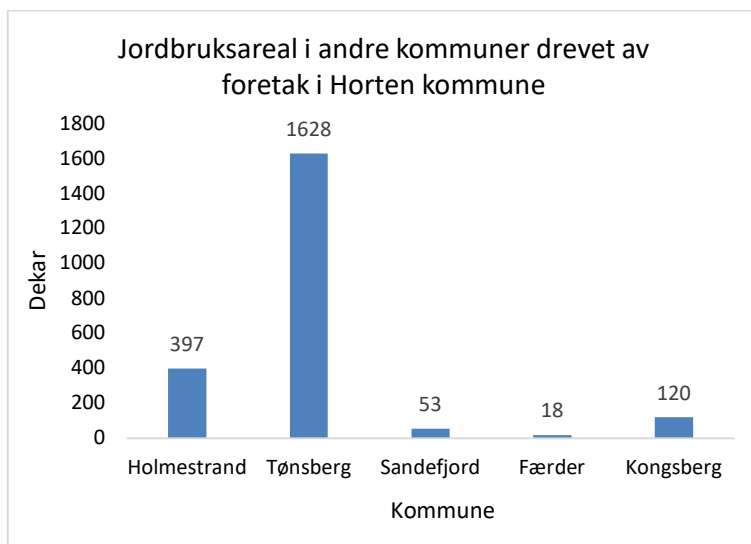
Jordbruksareal blir ofte drevet på tvers av kommunegrenser. Det vil si at foretak i andre kommuner kan eie/leie og drive jordbruksareal i Horten kommune, og omvendt; jordbruksforetak med driftssenter i Horten kommune kan eie/leie og drive jordbruksareal i andre kommuner.

I 2023 ble 16 219 dekar (85%) av jordbruksarealet i Horten kommune drevet av foretak som har driftssenter i Horten. 2925 dekar (15%) av Hortens jordbruksareal ble drevet av foretak med tilhørighet i andre kommuner.

Samtidig ble 2216 dekar jordbruksareal i andre kommuner drevet av foretak med driftssenter i Horten kommune.

Figur 6. Søylen viser antall dekar av jordbruksarealet i Horten kommune som ble drevet av jordbruksforetak i andre kommuner i 2023. Til sammen 2925 dekar jordbruksareal ble drevet av foretak i andre kommuner. (Kilde PT-søknader 2023, oversikt landbrukseiendommer søkt tilskudd).

Figur 7. Søylen viser antall dekar jordbruksareal i andre kommuner som ble drevet av foretak med driftssenter i Horten kommune i 2023. Til sammen 2216 dekar jordbruksareal i andre kommuner ble drevet av foretak i Horten kommune. (Kilde PT-søknader 2023)

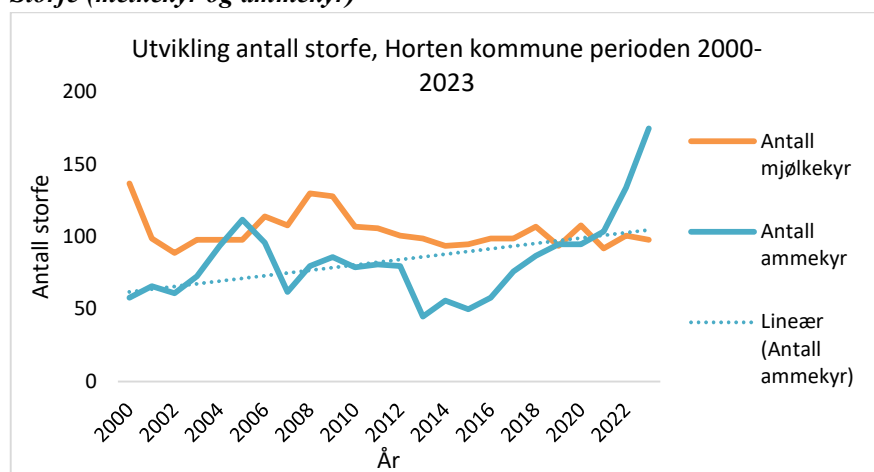
Husdyrproduksjon

Tabell 3. Husdyrproduksjon i Horten kommune i 2023

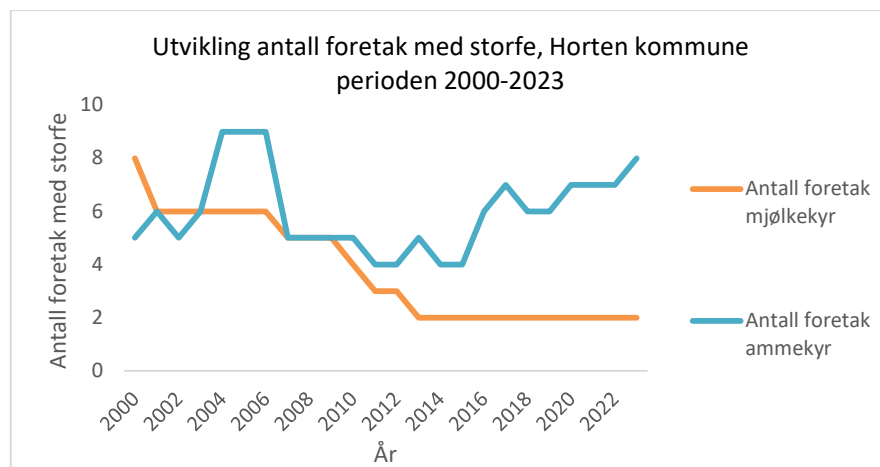
Husdyr	Antall foretak	Antall dyr
Mjølkekyr	2	98
Ammekyr	8	175
Søyer	11	385
Slakta lam	11	694
Purker	2	55
Slaktegris	2	551
Verpehøner	4	7740
Slaktekyllinger	1	61302

Husdyrproduksjon – utvikling fra 2000 til 2023

Storfe (melkekyr og ammekyr)

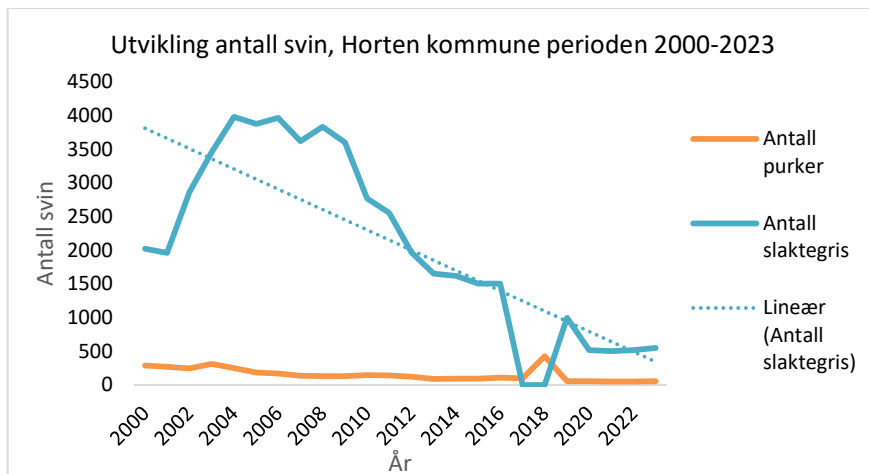

Figur 8. Utvikling i antall storfe i Horten kommune perioden 2000-2023. Trendlinje for ammekyr viser at antallet ammekyr har økt i perioden.

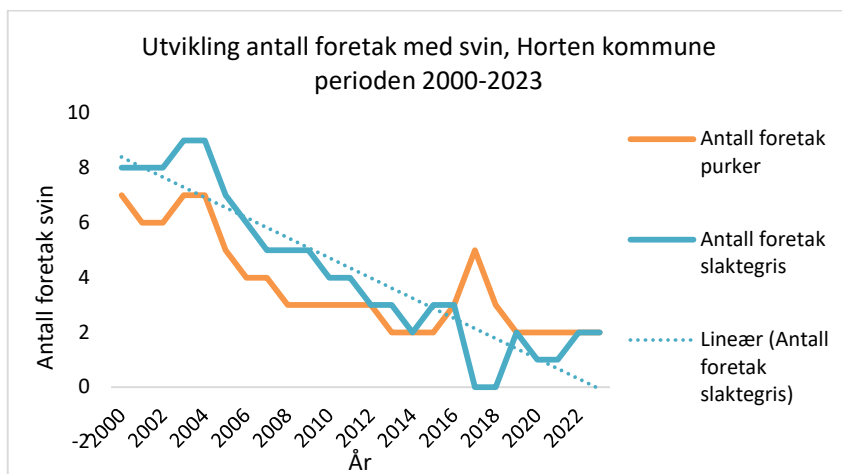

Figur 9. Utvikling i antall foretak med storfe i Horten kommune perioden 2000-2023.

Svin

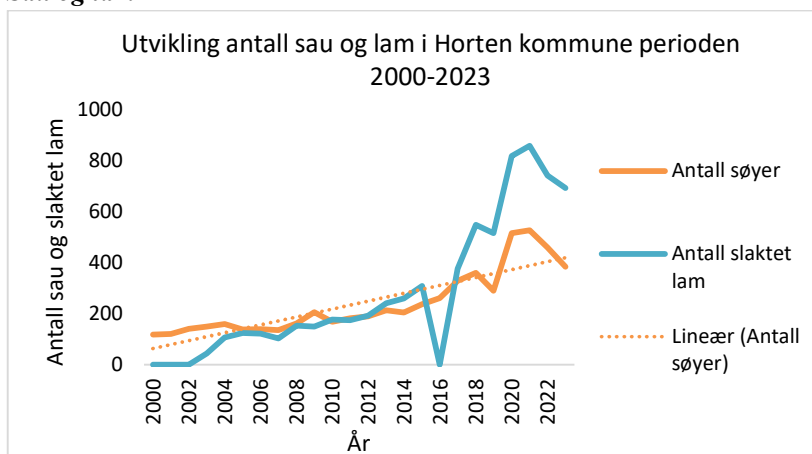

Figur 10. Utvikling antall svin i Horten kommune perioden 2000-2023.

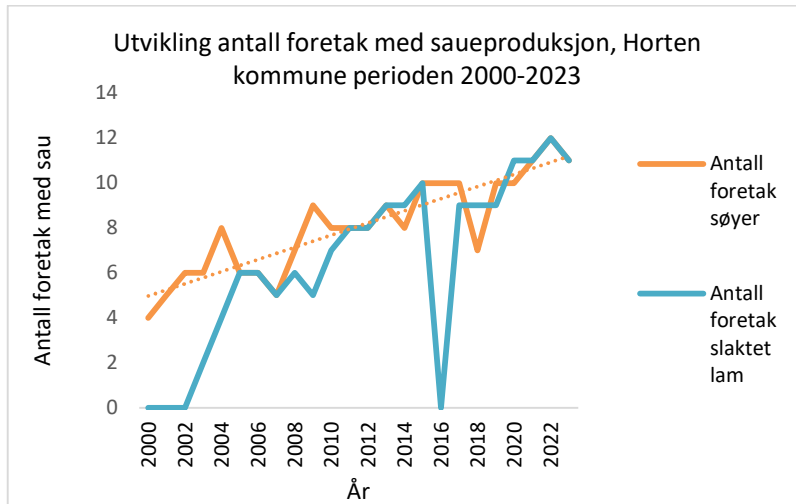

Figur 11. Utvikling antall foretak med svin i Horten perioden 2000-2023.

Sau og lam

Figur 12. Utvikling antall sau og lam i Horten perioden 2000-2023

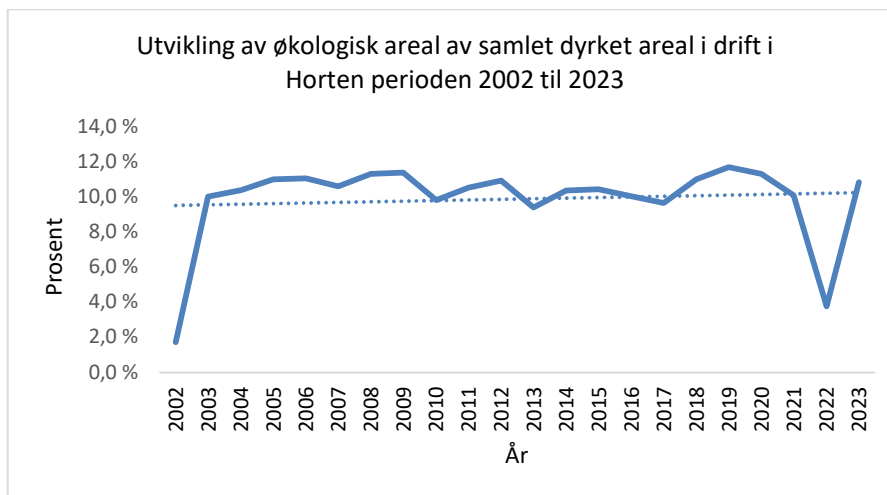

Figur 13. Utvikling antall foretak med saueproduksjon i Horten perioden 2000-2023.

Økologisk produksjon

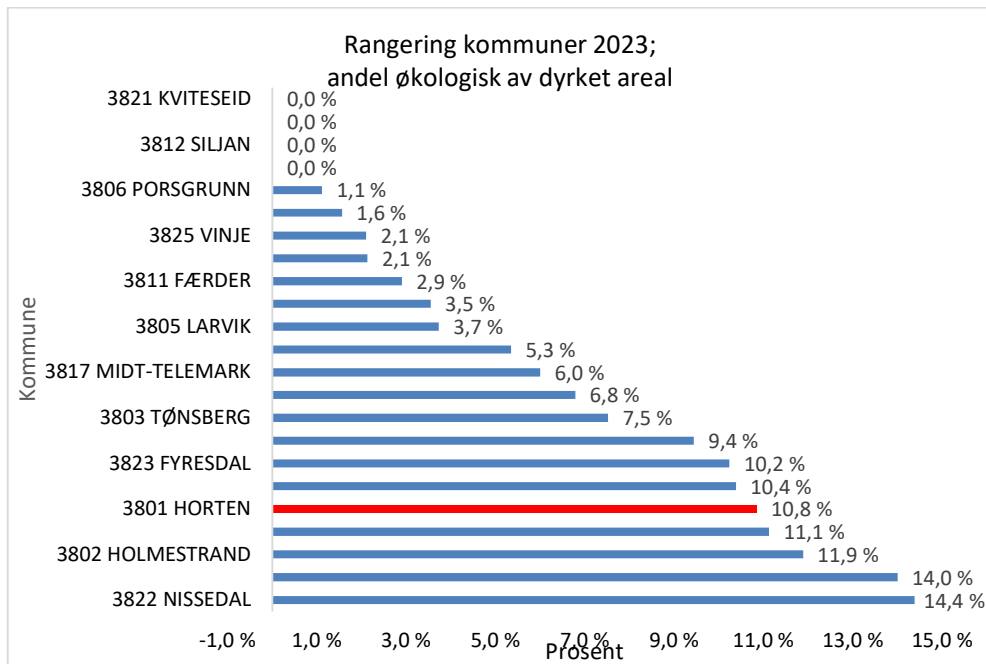
Tabell 4. Andel økologisk produksjon (av totalt dyrka jord og husdyrantall) hos foretak som søker produksjonstilskudd 2023.

Andel økologisk produksjon i Horten kommune i 2023		
Produksjon	Dekar/dyr	Andel økologisk
Økologisk areal	1994	10,8 %
Økologisk areal + karensareal	2054	11,2 %
Økologiske mjølkekyr	50	51,0 %
Økologiske ammekyr	17	9,7 %

Figur 14. Utvikling økologisk areal i prosent, av samlet dyrka mark i Horten perioden 2002-2023. Andelen økologisk areal i Horten har holdt seg noenlunde stabil i perioden.

Figur 15. Rangering i Vestfold og Telemark fylke i 2023 av prosentandel økologisk areal av dyrka jord i hver enkelt kommune.

Verdiskaping

Førstehandsverdi i kroner for husdyr og planteproduksjon i Horten kommune 2023

Tabell 5. Førstehandsverdi av husdyr- og planteproduksjon i Horten 2023

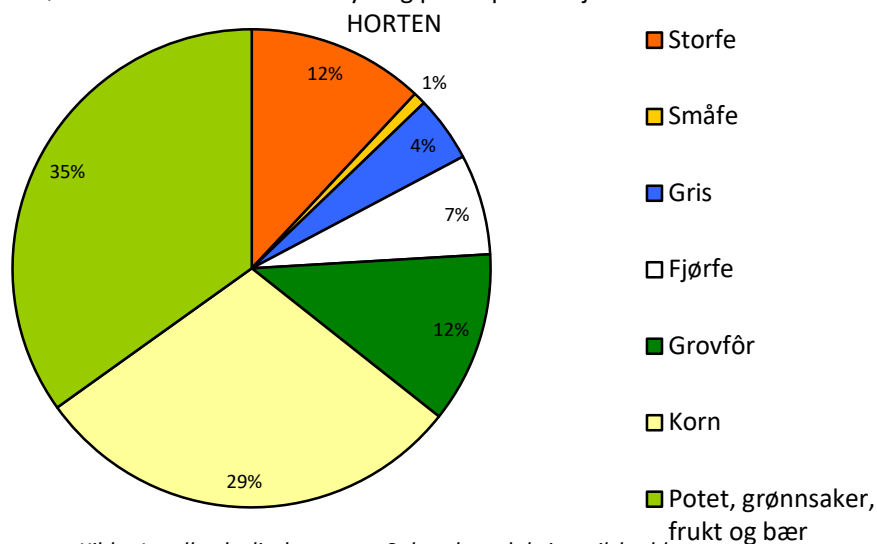
Produksjon	Førstehandsverdi* kr per enhet	Kroner	Millioner kroner	Andel i prosent
Mjølkekyr	42000	4 116 000	4	7 %
Ammekyr	14500	2 537 500	3	5 %
Mjølkegeiter	6055	0	0	0 %
Søyer	1220	469 700	0	1 %
Slakta lam**		0	0	0 %
Purker	24970	1 373 350	1	2 %
Slaktegris	1980	1 090 980	1	2 %
Verpehøner	290	2 244 600	2	4 %
Slaktekyllinger	25	1 532 550	2	3 %
Slakta ender, kalkuner og gjess	225	0	0	0 %
Vekstgruppe grovfôr	1225	6 439 825	6	12 %
Vekstgruppe korn	1380	16 366 800	16	29 %
Vekstgruppe potet	8700	948 300	1	2 %
Vekstgruppe grønnsaker	20000	15 460 000	15	28 %
Vekstgruppe frukt	16000	128 000	0	0 %
Vekstgruppe bær	29000	2 842 000	3	5 %
Sum		55 549 605	56	100 %

* Produksjonstilskudd for husdyrproduksjon, areal- og kulturlandskapstilskudd, distriktstilskudd, driftstilskudd og kvalitetstilskudd kommer i tillegg.

** Verdien av slakta lam er lagt inn i førstehandsverdien for søyer og derfor ikke tatt med

Det er satt en verdi på grovfôrproduksjon da dette er en verdiskaping på linje med fôrkornproduksjon (et innsatsmiddel i husdyrproduksjon)

Førstehåndsverdien av husdyr- og planteproduksjon 2023 i 3801

Kilde: Landbruksdirektoratet - Søknad produksjonstilskudd

Figur 16. Fordeling i prosent av førstehåndsverdi av husdyr- og planteproduksjon i Horten 2023. Potet, grønnsaker, frukt og bær gir størst førstehåndsverdi med 35%, etterfulgt av korn med 29%.

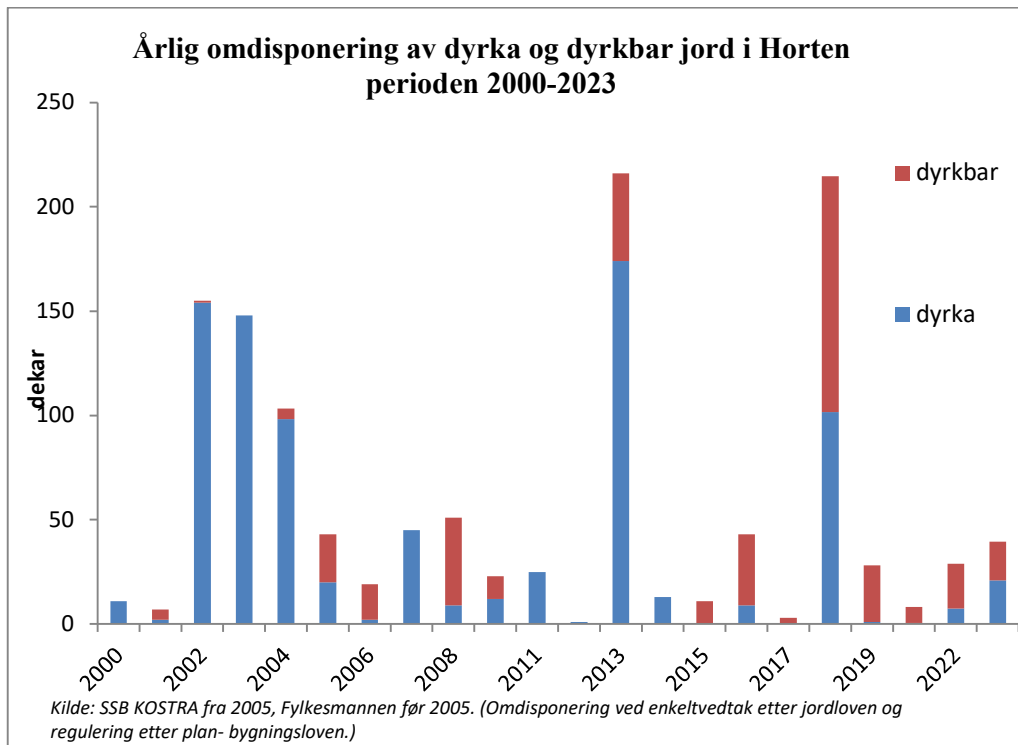
Omdisponering av dyrka- og dyrkbar jord (ressursgrunnet)

Kilde: [Statsforvalteren i Vestfold og Telemark/Jordvern/Fakta-Statistikk](#) og [Presentasjoner-omdisponering-ostlandsfylkene-25062024](#) (hentet 05.09.2024).

Fordeling omdisponering av dyrka og dyrkbar jord

Tabell 6. Antall dekar dyrka og dyrkbar jord omdisponert i Horten i perioden 2000 til 2023

	Dekar
Dyrka jord	855
Dyrkbar jord	382
Sum	1 237

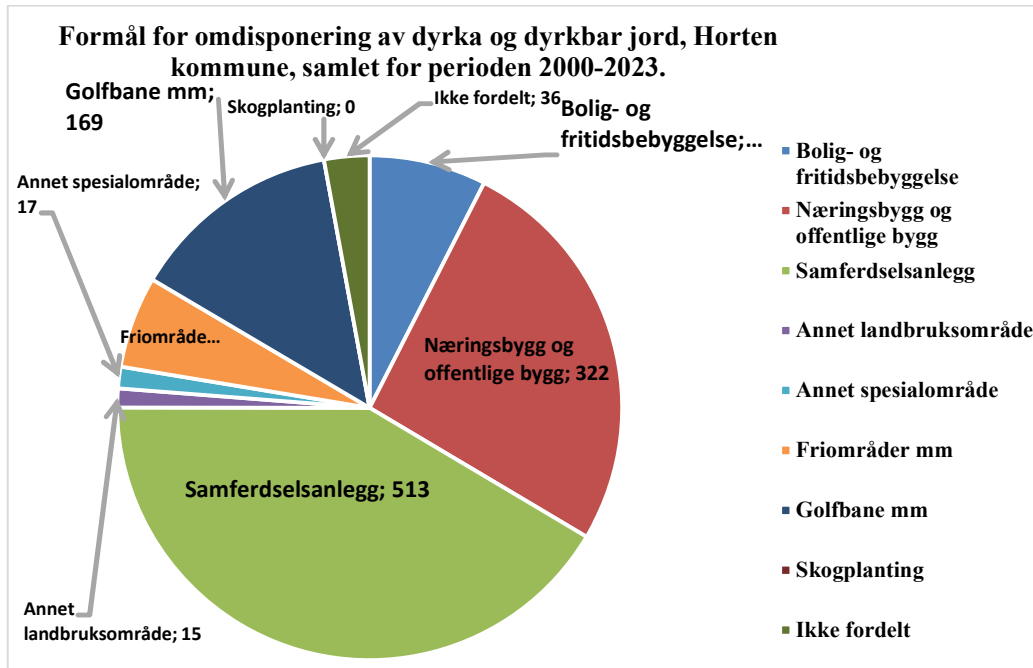

Figur 17. Årlig omdisponering av dyrka og dyrkbar jord i Horten perioden 2000 til 2023.

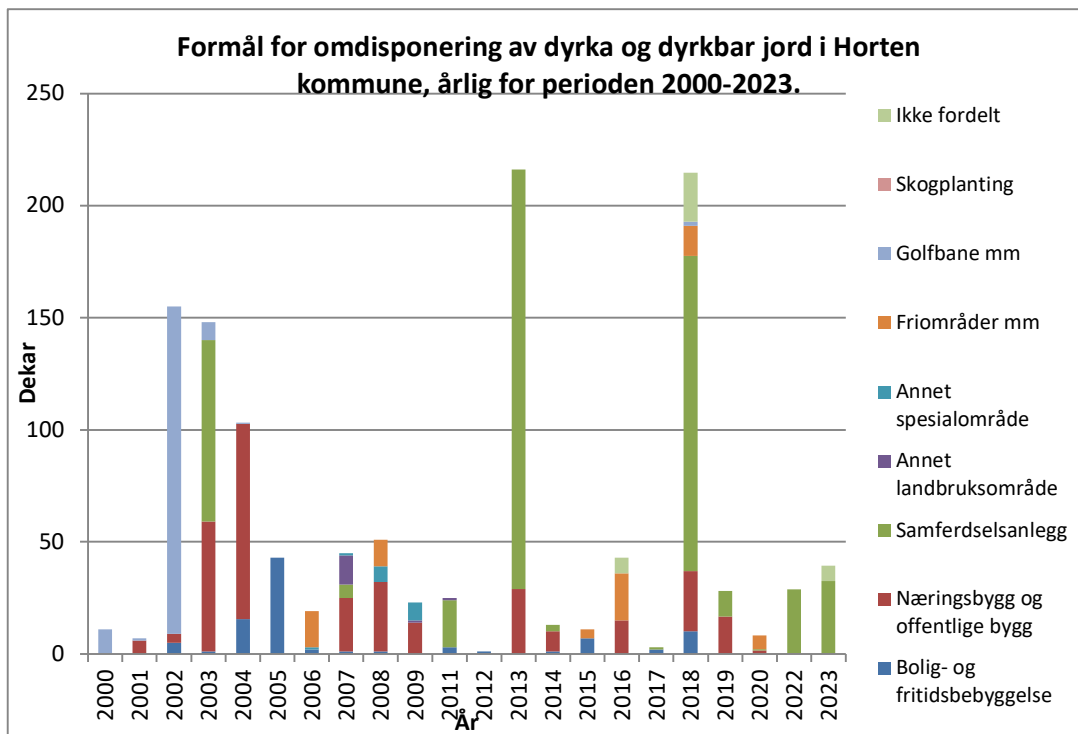
Formål for omdisponering av dyrka og dyrkbar jord, oppgitt i antall dekar.

Hvor mye dyrka og dyrkbar mark som omdisponeres i Horten kommune har variert mellom de ulike år, avhengig av hvilke prosjekter som har vært aktuelle. Det har gått med mye dyrka og dyrkbar mark til blant annet samferdsel, men også offentlige bygg og næringsbygg har tatt sin del.

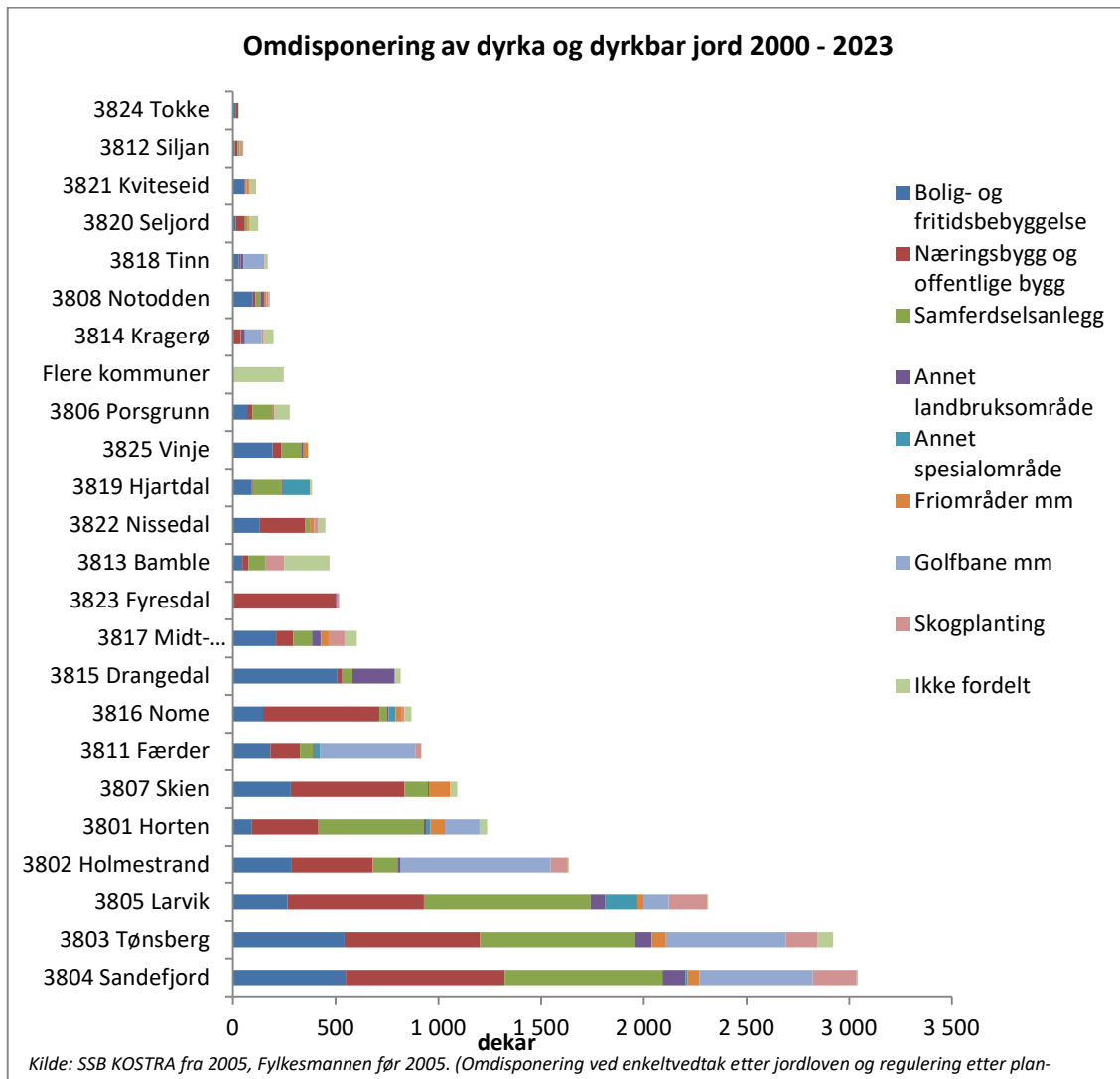
Endelige tall for tilbakeføring av dyrket mark for dobbelt sporet jernbane Barkåker – Nykirke ventes i 2026.

Figur 18. Formål for omdisponering av dyrka og dyrkbar jord, Horten kommune, perioden 2000 til 2023 Kilde: SSB KOSTRA fra 2005, Fylkesmannen før 2005. (Omdisponering ved enkeltvedtak etter jordloven og regulering etter plan- bygningsloven). Areal omdisponert til golf i denne perioden er tilbakeført til landbruk, men reguleringsplan for Borre golfbane er ikke opphevet.

Figur 19. Formål for omdisponering av dyrka og dyrkbar jord, Horten kommune, årlig perioden 2000 til 2023.

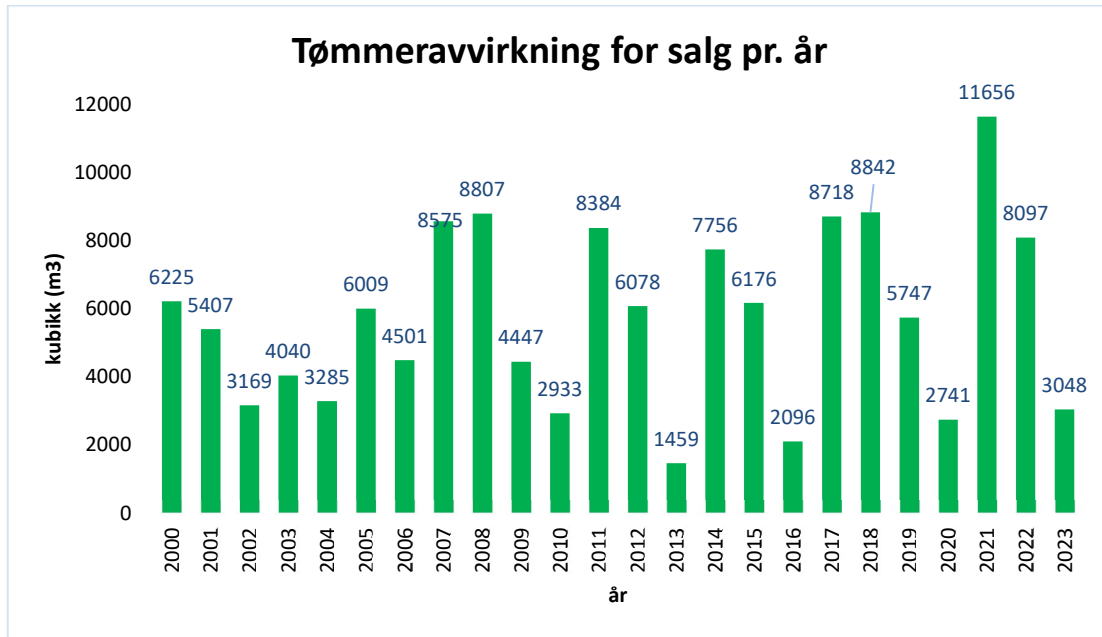
SKOGBRUK

Skogen i Horten er i landsmålestokk viktig på grunn av den store andelen høyproduktiv skogsmark og forekomst av miljøverdier.

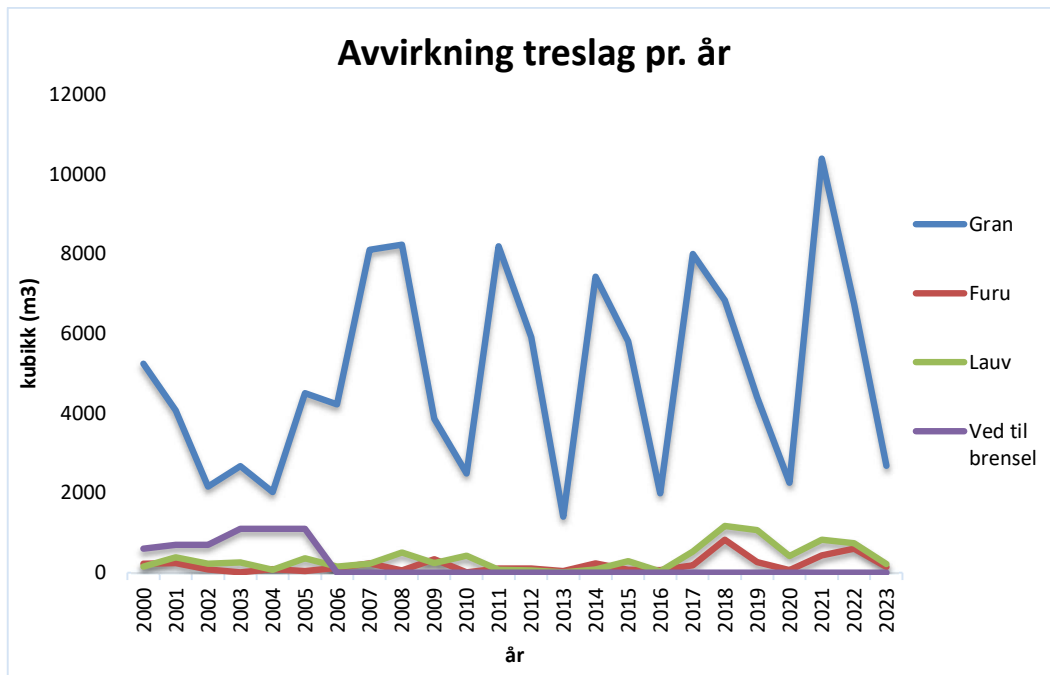
Hovedtall

Tabell 7. Hovedtall for skogbruket i Horten. (Kilde; [NIBIO arealbarometer](#) og Skogtakst 2001)

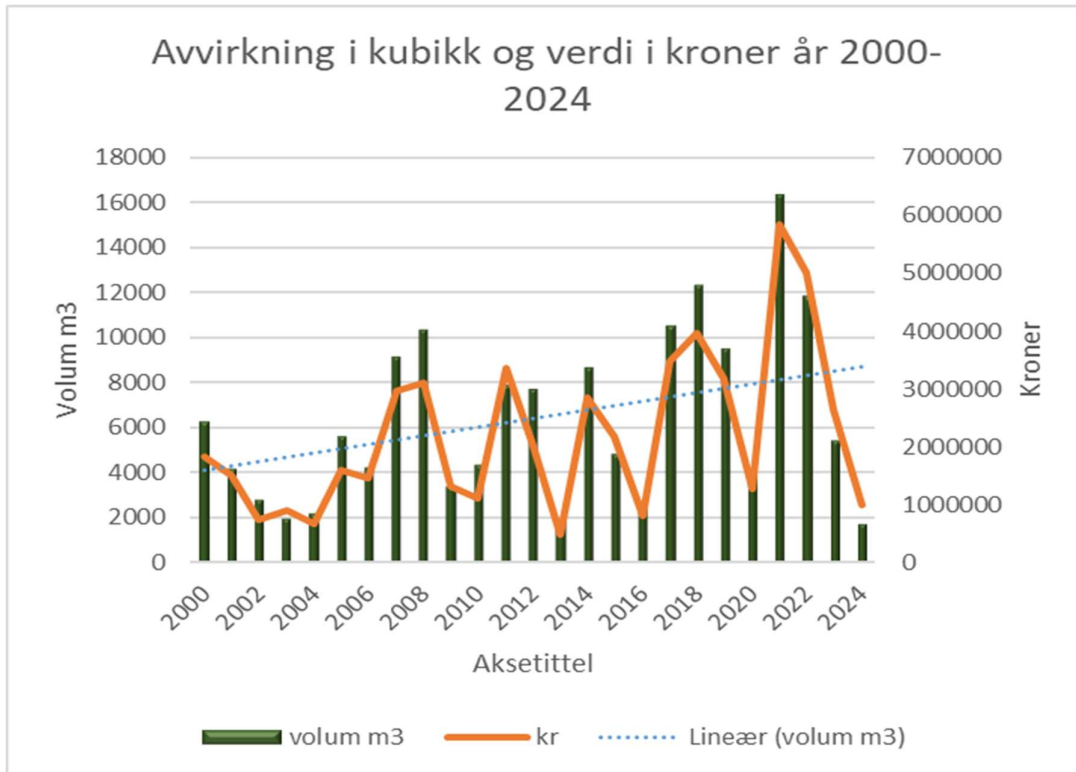
Totalt skogareal	29 903 daa (NIBIO)
Produktivt skogareal	28 537 daa (NIBIO)
Volum, produktiv skogsmark	216 000 m ³ (Skogtakst 2001.)
Samlet årlig tilvekst	9 900 m ³ (Skogtakst 2001.)
Balansekvantum	7 500 m ³ (Skogtakst 2001.)
Middel produksjonsevne	0,58 m ³ (Skogtakst 2001.)

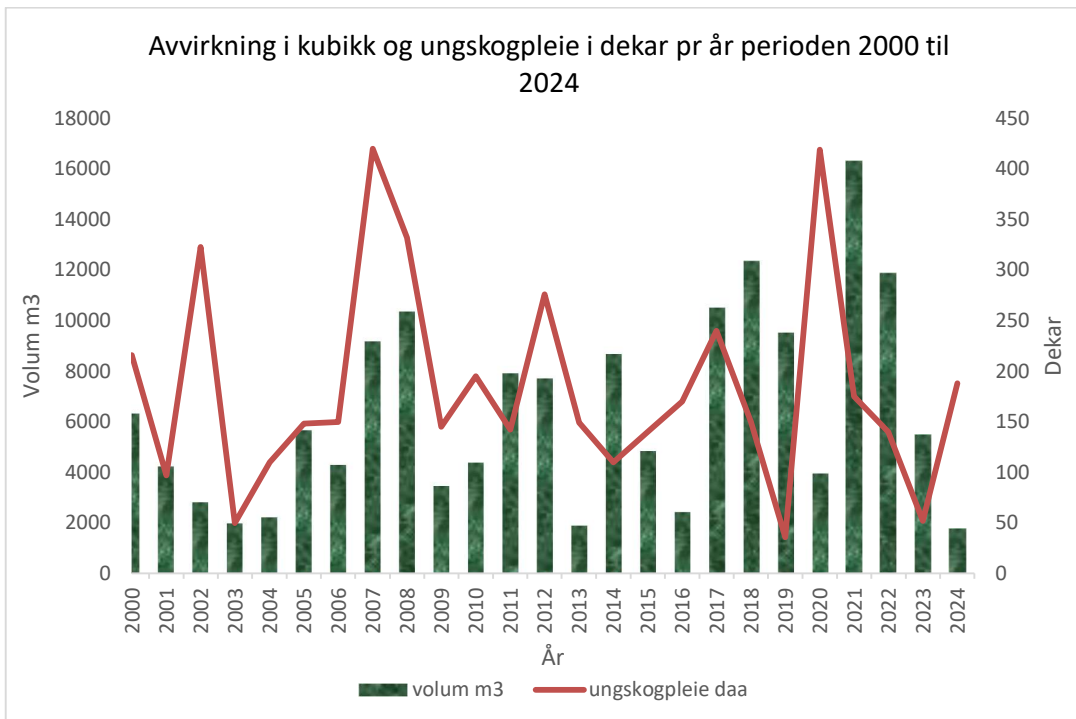
Figur 20. Årlig avvirkning av tømmer for salg, målt i kubikk (m³), fra 2000-2023. Sortiment: Gran spesialtømmer, gran skurtømmer, gran sams skurtømmer og massevirke, gran massevirke, furu spesialtømmer, furu skurtømmer, furu sams skurtømmer og massevirke, furu massevirke, lauvtre spesial- og skurtømmer, lauvtre massevirke, ved til brensel lauv, ved til brensel bar (Kilde: [SSB, tab. 03895](#))

Figur 21. Årlig avvirkning av tømmer for salg, målt i kubikk (m³), fra 2000-2023. Fordelt på treslag gran, furu og lauv (Kilde: [SSB, tab. 03895](#)).

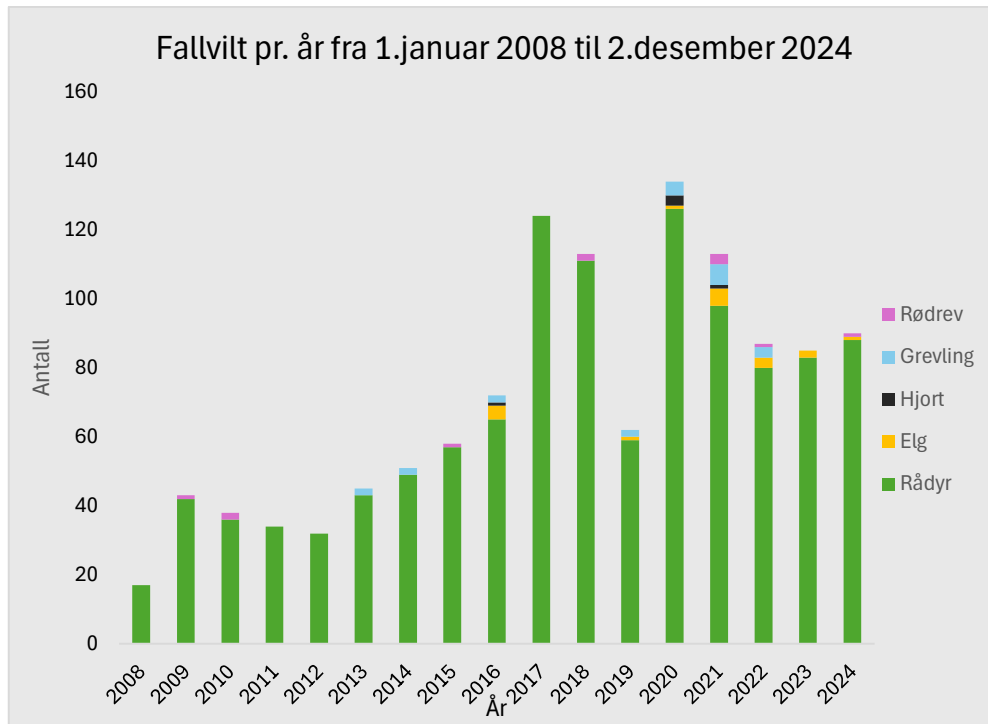
Figur 22. Avvirkning i kubikk og verdi i kroner årene 2000 til 2024 (Kilde: ØKS, skogfond)

Figur 23. Avvirkning i kubikk og ungskogpleie i dekar pr. år i perioden 2000 til 2024.12.03(Kilde: ØKS, skogfond)

VILT

[Hjorteviltregisteret Fallvilt Horten](#)

Figur 24. Statistikk for fallvilt perioden 2008 tom. desember 2024. Kilde: [Hjorteviltregisteret.no](#)

Forvaltningen

[Landbruksdirektoratet](#).

[Statistikk produksjonstilskudd Horten kommune](#) (hentet LDir 19.09.2024).

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd 2023 sammendrag, Horten kommune			
Antall foretak	Produksjonstilskudd kr	Avløsertilskudd kr	Totalt utbetalt kr i 2023
49	18 066 957	1 236 896	19 303 853

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd 2023, Horten kommune	
Arealtilskudd	5 275 091
Kulturlandskapstilskudd	4 864 544
Tilskudd for husdyr	3 528 332
Tilskudd for dyr på beite	623 443
Tilskudd for dyr på utmarksbeite	510 692
Tilskudd for dyr av bevaringsverdige husdyraser	620
Driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon	1 046 998
Driftstilskudd til melkeproduksjon	572 200
Tilskudd for små og mellomstore melkebruk	7 173
Distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker	894 592
Arealtilskudd til økologisk landbruk	674 947
Tilskudd til økologisk husdyrproduksjon	362 325
Bunnfradrag	294 000
Tilskudd til avløsning	1 236 896

Tabell 3. Oversikt over tilskuddsordninger. Behandling av søknader om landbruksmidler (enkeltvedtak) i Horten kommune. *Søknadstidspunkt for produksjonstilskudd var i 2013 i januar og august, og med to utbetalinger i året. Søknadstidspunkter nå er i mars og oktober, med en samlet utbetaling i året. (Kilde: [Landbruksdirektoratet statistikk](#),

TYPER TILSKUDD OG FOND	Antall saker 2023	Beløp 2023	Antall saker 2020	Beløp 2020	Antall saker og Beløp i 2013	
Produksjonstilskudd og avløsertilskudd	49	19 303 853	47	10 346 051	57	7 900 000*
Spesielle Miljøtilskudd i Landbruket (SMIL)	11	1 145 737	7	430 000	6	256 000
Regionalt Miljø Program (RMP)	34	3 050 345	29	1 250 500	36	875 000
Skogfond	11	441 341	16	326 000	20	200 000
Grøftetilskudd	7	707 500	6	596 500	8	726 000
Innovasjon Norge	1	930 000	3	1 550 000	4	500 000
Avlingsskade- erstatning	26	3 118 418	2		2	300 000
Avløsning ved sykdom	1	14 320	2	25 000	6	140 000
Tidligpensjon jordbrukere	0	0	0	0	1	100 000
Sum	129	28 270 173	132	14 524 000	168	11 000 000

Tabell 4. Vedtak innen landbruksforvaltning Horten kommune

FORVALTNINGSVEDTAK	ANTALL 2024	ANTALL 2020	ANTALL 2013	BEHANDLET AV
Jordlova	10	3	15	Administrasjonen (Adm.)
Viltloven	7	4	0	Adm.
Konsesjonsloven	3	2	4	Adm.
Naturmangfoldloven	1	2	0	Adm.
Jordlova	2	5	0	Hovedutvalg for klima, miljø og kommunalteknikk (HKMK)
Viltloven	3	1	4	HKMK/Kommunestyre
Konsesjonsloven	0	1	0	HKMK/Kommunestyre
Naturmangfoldloven	0	1	1	HKMK /Kommunestyre
SUM	26	19	24	

OVERORDNEDE POLITISKE RAMMEBETINGELSER OG VIRKEMIDLER

Internasjonale føringer

[FNs 17 bærekraftsmål](#)

For assets and information mail to TheGlobalGoals@trollback.com TROLLBÅK • COMPANY • 120.8201010

Figur 25. FNs 17 bærekraftsmål (Kilde: [Regjeringen.no](#)).

NASJONALE FØRINGER

Jordbruk

[Meld. St. 11 \(2023–2024\) - Strategi for auka sjølvforsyning av jordbruksvarer og plan for opptrapping av inntektsmulighetene i jordbruket](#) har følgende mål for en bærekraftig landbruks- og matsektor:

- Matsikkerhet og beredskap
- Landbruk over hele landet
- Økt verdiskaping
- Bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser

[Regjeringa.no; Prop. 1 S \(2023–2024\), Landbruks- og matpolitikken](#)

[Regjeringen; Hurdalsplattformen](#)

[Dokument; Hurdalsplattformen 2021-2025](#)

[Regjeringen; Jordbruksoppgjøret.](#)

[Jordbruksavtale 2024-2025](#)

[Melding om Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon](#)

[Regjeringa.no; Regjeringens strategi for Matnasjonen Norge](#)

[Landbruksdirektoratet; Nasjonalt program for jordhelse Rapport nr. 13/2020](#)
[Regjeringa.no; Dyrk byer og tettsteder - Nasjonal strategi for urbant landbruk](#)

Forvaltning av statlige tilskuddsordninger

[Reglement for økonomistyring i staten](#)

Økologisk jordbruk

Regjeringens mål er å stimulere til økologisk produksjon som er etterspurt i markedet.

[Nasjonalt program for økologisk jordbruk – nasjonal strategi 2018-2030 -](#)

[Landbruksdirektoratet - Økologiprogram 2019 – 2030.](#)

Jordvern og driveplikt

Målet for omdisponering av dyrka mark satt til maksimalt 2000 dekar pr år, og målet skal nås innen 2030.

[Regjeringen.no \(2023\)- Ny jordvernstrategi - nytt skjærpa mål for jordvern](#)

[Landbruksdirektoratet; Jordvern](#)

[Oppdatert jordvernstrategi 2023 \(Prop 121 S 2022-2023\)](#)

[Brev fra Landbruksdirektoratet \(2024\) – Matjord og arealplanlegging i kommunene](#)

[Landbruksdirektoratet; Driveplikt](#)

[Rundskriv M-2/2021 - Driveplikt, omdisponering og deling](#)

Landbrukseiendommer i dødsbo

Regjeringen: [Veileder til ny bestemmelse i arveloven om landbrukseiendom i dødsbo](#)

[Landbruksdirektoratet: Landbrukseiendom i dødsbo](#)

[Veileder til Arveloven §99a om landbrukseiendommer i dødsbo](#)

Miljø

[Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv](#)

[Bekjempelse av fremmedeskadelige organismer - Tiltaksplan 2020-2025](#)

[Nasjonalt miljøprogram 2023-2026](#)

[Dokument; Nasjonalt miljøprogram 2023-2026, nasjonale miljømål og virkemidler for miljø- og klimaarbeidet i jordbruket](#)

[Meld. St. 14 \(2015–2016\) Melding til Stortinget Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold](#)

[Natur i Norge 3.0](#)

[Naturbase - kart](#)

[Artskart](#)

Klima

[Prop. 1 S \(2024–2025\)](#)

[Regjeringens klimastatus og -plan \(2024\)](#)

[Meld. St. 26 \(2022–2023\) Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn](#)

[Klimakur 2030-Tiltak og virkemidler](#)

[Landbrukets klimaplan 2021-2030](#)

[Dokument; Intensjonsavtale mellom jordbruket og regjeringen om redusert klimagassutslipp og økt opptak av karbon fra jordbruket for perioden 2021-2030](#)

Skogbruk

[Regjeringa.no - Skog- og utmarksressurser](#)

[Regjeringa.no - Skogbruk](#)

[Meld. St. 6 \(2016-2017\) Verdier i vekst - Konkurransedyktig skog- og trenæring](#)

Vilt

[Regjeringa.no – jakt fiske og friluftsliv](#)

I 2018 overtok Landbruks- og matdepartementet ansvaret for den delen av forvaltninga som gjelder høstbare viltressurser, det vil si arter en kan jakte på.

[Miljødirektoratet; Kommunens ansvar for jakt, felling og fangst](#)

Landbruksnæring

[Meld. St. 31 \(2014–2015\) Garden som ressurs – marknaden som mål](#)

REGIONALE FØRINGER

[Statsforvalteren i Vestfold og Telemark; Statlege forventningar til kommunene](#)

[Forventningsbrev fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark; 2025](#)

Vannforvaltning

[Vannforskriften](#)

Formålet med denne forskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene.

Forskriften skal sikre at godkjente vannforvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer revurderes og oppdateres hvert sjetten år.

[Regional vannforvaltningsplan 2022-2027 Vestfold og Telemark vannregion](#)

[Tiltaksprogram Vestfold og Telemark vannregion 2022-2027](#)

[Handlingsprogram Vestfold og Telemark vannregion 2022-2027](#)

[Vann-Nett portal](#)

Jordvern

[Vestfold fylkeskommune; Regional plan for bærekraftig arealpolitikk, RPBA](#)

[Veileder til matjordplan](#)

Næring og miljø

[Vestfold fylkeskommune; Regionale strategier for næringsutvikling](#)

[Regionalt miljøprogram i jordbruket Vestfold og Telemark 2023-2026](#)

Målet for miljøprogrammet er å begrense negativ miljøpåvirkning fra jordbruket (avrenning til vann og utslipp til luft), og fremme jordbrukets bidrag til miljøgoder (kulturlandskapet med kulturminner, biologisk mangfold, og allmenhetens tilgjengelighet til kulturlandskapet).

Lokale / kommunale føringer

- [Horten kommune; Kommuneplanens samfunnsdel 2022 - 2034](#)
- [Kommunedelplan for bevaring og økning av arts- og naturmangfold i Horten kommune - Naturmangfoldplanen](#)
- [Horten kommune; Kommuneplanens arealdel 2022-2033](#)
- [Kommunedelplan for klima og energi 2020 – 2032](#)
- [Retningslinjer for bruk av tilskuddsmidler til spesielle miljøtiltak i landbruket \(SMIL\) 2023 -2026 for Horten kommune](#)
- [Strategi – Nærings og Miljøtiltak i Skogbruket \(NMSK\) for Horten kommune 2023 – 2026.](#)

JURIDISKE RAMMEBETINGELSER

Landbruksforvaltning

[Jordlova](#)

[Konsesjonsloven](#)

[Odelslova](#)

[Skogbrukslova](#)

[Viltloven](#)

[Forpaktingslova](#)

Øvrige lover og forskrifter

[Dyrevelferdsloven](#)

[Forurensningsloven](#)

[Friluftsløven](#)

[Kulturminneløven](#)

[Matloven](#)

[Naturmangfoldloven](#)

[Plan- og bygningsloven](#)

[Vannressursloven](#)

[Forskrift om berekraftig skogbruk](#)

Ny gjødselbrukforskrift er planlagt å tre i kraft fra 1.januar 2025.

Ny forskrift om [regionale miljøkrav i jordbruket i Vestfold og Telemark](#) vil etter planen være gjeldene fra 1. januar 2025.

ØKONOMISKE VIRKEMIDLER

- **Statlige tilskudd til jordbruksforetak**

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Produksjons- og avløsertilskudd er en fellesbetegnelse for flere tilskuddsordninger som foretak med husdyr- og/eller planteproduksjon kan søke om, og utgjør en viktig inntektskilde for mange foretak.

Miljøtilskudd

- [Regionale miljøtilskudd \(RMP\)](#)

[Forskrift om regionale miljøtiltak i Vestfold og Telemark](#)

Formålet med tilskudd etter forskriften er å bidra til å ivareta jordbruket sitt kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og -minner, jord og jordhelse, tilgjengelighet i jordbrukslandskapet, samt å redusere bruk av plantevernmidler og utslipp til luft og avrenning til vann fra jordbruket.

- [Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket \(SMIL\)](#)

[Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket](#)

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

- [Drenering tilskudd](#)

[Forskrift om tilskudd til drenering av jordbruksjord](#)

Formålet med forskriften er å øke kvaliteten på tidligere grøftet jordbruksjord ved å gi tilskudd til drenering av dårlig drenert jord med potensial for økt jordbruksproduksjon, samt å redusere faren for erosjon og overflateavrenning av næringsstoffer til vassdrag.

Velferdsordninger for jordbruksforetak

- [Tilskudd til avløsning under sykdom/fødsel](#)

Formålet med ordningen er å dekke ekstra kostnader til avløsning i forbindelse med sykdom og/eller fødsel.

- [Tilskudd til tidligpensjon](#)

Tidligpensjon etter denne forskriften skal bidra til å lette generasjonsoverganger i jordbruket for de som har hatt hoveddelen av sine inntekter fra jordbruk/gartneri og skogbruk.

- [Tilskudd til landbruksvikarvirksomhet](#)

Tilskuddet skal bidra til å sikre at foretak med husdyr- og planteproduksjon får tilgang på kvalifisert hjelp til avløsning ved sykdom og i krisesituasjoner.

- **Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)**

[Tilskudd til miljøtiltak i skog](#)

[Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket](#)

Formålet med tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er at det ut fra regionale og lokale prioriteringer blir stimulert til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivaretatt og videreutviklet.

- **Klima og miljøtiltak**

[Klima- og miljøprogrammet](#)

Klima- og miljøprogrammet gir prosjekttilskudd innenfor temaene klimatilpasning, klimagassutslipp, jord, forurensning, kulturlandskap og naturmangfold. Statsforvalteren gir støtte til regionale prosjekter.

[Utlysning av nasjonale prosjektmidler for 2025.](#)

- **Tilskudd gjennom Vestfold Fylkeskommune**

RT- og RK-tilskudd

[Forskrift om regionale tilskudd til næringsutvikling, rekruttering og kompetanseheving i landbruket](#)

Tilskuddsordningene skal legge til rette for regional næringsutvikling, rekruttering og kompetanseheving med mål om å styrke verdiskapingen i landbruket. Det kommer en ny forskrift i 2025, og RK og RT midler slås sammen fra 2025. En ny regional strategi for landbruk i Vestfold er

under arbeid og er planlagt å være ferdig på nyåret 2025. Den skal vedtas før midler for 2025 blir lyst ut.

[Regionale tilretteleggingstiltak \(RT-midler\)](#)

[Rekrutterings- og kompetansetiltak i landbruket \(RK - midler\)](#)

[Regionalt næringsprogram 2019-2022 \(videreføres i 2024\)](#)

- **Næringsutvikling (BU midler og lån)**

[Forskrift om midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket](#)

Formålet med midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket er å legge til rette for langsiktig og lønnsom verdiskaping, samt bidra til sysselsetting, bosetting og et variert landbruk i alle deler av landet med utgangspunkt i landbrukets ressurser generelt og landbrukseiendommen spesielt.

MÅL OG ANALYSE

Overordna nasjonale mål

- Matsikkerheit og beredskap
- Landbruk over heile landet
- Auka verdiskaping
- Berekraftig landbruk med lågare utslepp av klimagassar

Regionale mål

- [Vestfold Fylkeskommune - Landbruk](#)

Fylkeskommunen skal bidra til at matproduksjonen i Vestfold økes gjennom å sikre og utvikle de matproduserende arealene. Fylkeskommunen skal også legge til rette for at landbrukets produksjon av mat, tre, trefiber og tjenester skal være konkurransedyktig, markedsrettet, klima- og miljøvennlig og bidra med fellesgoder for befolkningen.

- [Agri Analyse; Rapport 8 2024 Vestfoldlandbruket - bærekraftig, attraktiv og verdiskapende produksjon og foredling](#)
- [Vestfold Fylkeskommune; Regionalt næringsprogram for Vestfold og Telemark 2019 - 2022](#)

Satsingsområder og mål, er videreført i 2024.

Analyse av landbruket i Horten – Styrker, svakheter, muligheter og trusler (SWOT-analyse)

Målet for SWOT-analysen er å identifisere de viktigste faktorene som er avgjørende for hvilke strategier (tiltak) som må utvikles for at organisasjonen skal nå sine mål. SWOT-analysen grupperer nøkkelinformasjon i hovedkategoriene; interne og eksterne faktorer. De interne er styrker, det vil si det man er god til og som kan gi trygghet internt i organisasjonen i forhold til måloppnåelse. De eksterne er svakheter, det vil si det man mangler eller utfører dårlig i forhold til måloppnåelsen.

De eksterne faktorene deles inn i muligheter, det vil si hva en organisasjons attraktive områder for innsats er, mens trusler er negativ utvikling eller trender som kan svekke organisasjonen hvis den ikke motvirkes av hensiktsmessige tiltak.

STYRKER	SVAKHETER
<p>Naturgitte forhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raet er klimamessig gunstig (både kyst og innland). • Svært god landbruksjord. • Tidlig produksjon og ordinær kornproduksjon og skog. • Mangfold av treslag. <p>Markedsnærhet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korte avstander lokalt og regionalt. • Kort vei til grossister. • Betydelig regional økning av befolkningen / etterspørselen om sommeren. <p>Foredling- og næringsmiddelindustri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nærhet til store foredlingsbedrifter. • Foredlingsbedriftene i og rundt Horten representerer store kompetanseressurser. <p>Samhandling</p> <ul style="list-style-type: none"> • God organisering av jakt og utmarksressurser. • Aktive næringsorganisasjoner. <p>Infrastruktur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Godt utbygd infrastruktur (vei, bane, flyplasser og kaianlegg). • Godt utbygd skogsveinett. <p>Kompetanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dyktige bønder på korn, bær, grønnsaker og husdyrhold. • Deltidsbønder med tilleggskompetanse. <p>Arbeidsmarked</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gode muligheter for arbeid utenfor gårdsbruket. • God tilgang på arbeidskraft (EØS-avtalen). • Skogbruket godt organisatorisk og teknologisk utviklet. <p>Jordbrukets produksjonsarealer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilstrekkelig spredeareal for husdyrgjødsel. • Gode muligheter for leie av jord. <p>Landbruksrelaterte næringer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivt heste- og veterinærmiljø. • Moskvil frøenseri. 	<p>Kommunal landbruksforvaltning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liten og sårbar landbruksforvaltning. <p>Landbrukseiendommer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mange små eiendommer. • Små produsentmiljøer innenfor bær og grønnsaker. • Stort grøftebehov. • Lite brukt nettverksorganisering. <p>Økonomi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stor andel jordleie kan være en utfordring i forhold til investeringer. • Lønnsnivået er relativt lavt sammenlignet med andre bransjer. • Jordbrukets andel av samlet inntekt på gårdsbrukene blir stadig mindre. • Små marginer og uforutsigbart resultat. • Høyt kostnadsnivå ved kjøp av tilleggsjord. <p>Kompetanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Få heltidsbønder kan bidra til å svekke kompetansemiljøet. • Størst fokus på landbruksfaget, for lite fokus på rollen som bedriftsleder. <p>Rekruttering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Frafall ved generasjonsskifte. • Få kvinner i det tradisjonelle landbruket.

MULIGHETER	TRUSLER
<p>Produksjonsarealer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Øke grøfteaktiviteten for å øke (oppretholde) produksjonsvolumet. • Bedre jordhelse for å opprettholde sunn jord • Gode forhold for fruktproduksjon rundt Borrevannet. <p>Kompetanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Universitetet i Sørøst-Norge Campus Vestfold (Bakkenteigen) ligger i Horten kommune. • Pendleravstand til NMBU. • Miljø for teknologisk kompetanse i Horten • Skjærgaarden Gartneri pådriver for jordhelse • Moskvil korn og frørenseri med optisk renses teknologi. <p>Markedet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nærheten til markedet kan utnyttes bedre. • Styrke omdømme til norsk landbruk og øke bevisstheten om norskproduserte råvarer. • Lokal produsert mat kan markedsføres bedre. • Trender (også internasjonale) kan øke etterspørselen og bidra til produktutvikling. <p>Landbruksrelatert næringsutvikling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utvikle tilleggstjenester og produkter til attraksjoner med internasjonal attraksjonskraft. • Økt satsing på produksjon av tjenester og varer som baserer seg på hele bredden av ressurser på gården. <p>Samhandling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utvikle et sosialt samarbeid og fellesskap. • Samarbeid om drift, anlegg og maskiner kan videreutvikles. • Samarbeid om å utnytte formell og uformell kompetanse innenfor landbruket bør utvikles. • Bransjesamarbeid / nettverk kan gi mulighet for nye produkter og markeder. 	<p>Produksjonsarealer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedbygging av dyrket mark. <p>Næringsmiddelindustrien</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nærheten til foredlingsbedriftene kan endres over tid. <p>Kompetanse / rekruttering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Færre velger å utdanne seg innenfor tradisjonelle landbruksfag. • Færre som ønsker å være fulltids sysselsatt og deltids ansatt i landbruket. • Mindre tilgang på sesongarbeidere. <p>Rammevilkår</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uforutsigbare rammevilkår på grunn av nasjonale og internasjonale politiske beslutninger. • Internasjonal økonomi. • Tilgang på risikokapital og kostnaden på kapital. • Høye byggekostnader. <p>Prispress på mat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Høye produksjonskostnader i Norge. • Økt import av mat. • Større internasjonal etterspørsel etter mat (nye rike land). • Produksjonen av mat reduseres til fordel for produksjon av råvarer til energiproduksjon. <p>Styrkeforholdet i matvarekjeden (kjedemakt)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Få grossister / kjeder gir dem stor makt.

Intern analyse (sterke og svake sider)

Landbruket i Horten har gode naturgitte forhold for landbruksproduksjon. Fulltidsbrukerne er dyktige og utviklingsorientert. Sammenholdt med kort avstand til markeder gir dette et godt grunnlag for ivaretagelse og drift av arealene. Andelen fulltidsbrukere i kommunen avtar og andelen jord som drives av andre bønder med driftssentrum utenfor kommunen har økt merkbart i perioden 2000 – 2023. Disse forholdene kan på sikt få betydning for aktiviteten i landbruksmiljøet i Horten kommune

Ekstern analyse (muligheter og trusler)

Det bynære landbruket er et fortrinn i seg selv og små avstander tilsier at markedsnærheten bør kunne utnyttes enda bedre enn i dag. Den lokale produksjonen kan også finne sitt nærmarked. Det ligger godt til rette for å fokusere på god agronomi, bedre jordhelse og grøfting for å øke arealproduktiviteten.

Jordbrukets produksjonsarealer er utsatt for nedbygging. Sammenholdt med landbrukets rammevilkår så kan dette på sikt få betydning for aktiviteten i landbruksmiljøet i Horten kommune. Rekruttering av nye brukere kan bli en utfordring.

Oppsummering

Landbruket i Horten gjennomgår store endringer. Antall heltidsbrukere har gått betydelig ned og samtidig har andelen av leiejord økt. Rammene for landbruket er politisk bestemt og offentlige tilskudd utgjør en vesentlig del av økonomien i landbruket. Landbruket i kommunen er leverandør av et stort spekter av landbruksprodukter innenfor tømmer, grønnsaker, korn, bær samt kjøttproduksjon fra et bredt husdyrhold. Denne produksjonen danner grunnlaget for kulturlandskapet i kommunen samt arealer for turstier og friluftsliv.

For å kunne bidra til å opprettholde et aktivt og bærekraftig landbruk i Horten kommune så har det pekt seg ut følgende hovedområder som det settes inn tiltak på:

- Matsikkerhet og beredskap
- Matproduksjon
- Klima
- Natur og miljø
- Landbruksrelatert næringsutvikling
- Skogbruk
- Vilt
- Forvaltning, informasjon og omdømmebygging.